

БЕКІТЕМІН

Ю.А.Гагарин атындағы

Мектеп-лицейінің директоры

Г.А.Тусупова

2023 жыл

**Ю.А.Гагарин атындағы мектеп –лицейінің
2023-2024 оку жылына арналған психологиялық
қызметінің жұмыс жоспары**

2023-2024 оку жылы

Мақсаты: окушылардың психологиялық денсаулығын сақтау, білім беру үйымдарында қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал жасау және білім беру үдерісіне қатысушыларға қолдау көрсету.

Міндеттері:

- әр баланың толық психологиялық және тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін психологиялық ахуал туғызу.
- педагогикалық үрдіске қатынасушылардың арасындағы өзара қарым-қатынас стилін реттеу.
- әлеуметтік және жеке даралық жетістіктерге жол ашу.

№ p/c	Іс-шаралар	Жұмыс түрлері	Нысаналы топ	Орындау мерзімі	Ескертул ер	Есептілк нысаны
I. Диагностикалау						
1	Окушыларының мектепке бейімделуін қадағалау.	Бақылау	1,5-ші сыныптар	Қыркүйек		Хаттама
2	1.«Мектеп суреті» 2.МЭДИС әдістемесі	Тест әдістемелер	1-сынып	Қазан		Хаттама
3	Оқуға мотивациясын зерттеу тесті	ППАМЖ Тест Әдістемелер	8-11	Қазан		Хаттама
4	1.Филлипс әдістемесі 2.Оқуға мотивациясын зерттеу 3.Социометрия	ППАМЖ Тест Әдістемелер	5-сынып	Қазан		Хаттама
5	1.Буллинг туралы түсініктерін анықтау	Саулнама	5,8	Қазан		Хаттама
6	«Ата-аналардың білім беру үйимшінің жұмысына қанағаттануын зерттеу әдістемесі»	Саулнама	5,8 ата-аналары	Қазан		Хаттама
7	Н.Г.Лусканова саулнамасы	ППАМЖ Тест Әдістемелер	6-7сынып	Қазан		Хаттама
8	Окушылардың мектепке бейімделуін анықтау	Саулнама	1 сынап ата-аналары	Қазан		Саулнама нәтижесі
9	Социометрия әдістемесі окушылардың сыныптағы қарым-қатынастарын зерттеу	ППАМЖ Тест Әдістемелер	6-7 сынап	Қазан		Хаттама
10	Басса-Дарки әдістемесі Окушылардың агрессивтілік деңгейін анықтау	ППАМЖ Тест Әдістемелер	8-11	Қараша		Хаттама
11	1.«Буллинг» саулнамасы буллинг туралы түсініктерін анықтау	саулнама	6,9	Қараша		Хаттама
12	Н.Г. Лусканова саулнамасы окуға мотивациясын зерттеу	ППАМЖ Тест әдістемелер	2 сынап	Қараша		Хаттама

	1.Н.Г. Лусканова саулнамасы 2.Социометрия Оқуға мотивациясын зерттеу, сыныптағы қарым-қатынастарын зерттеу.	ППАМЖ Тест әдістемелер	3-4 сынып	Қараша		Хаттама
14	1.«Буллинг» саулнамасы буллинг туралы түсініктерін анықтау	Саулнама	7-10 сынып	Желтоқсан		Хаттама
15	«Ата-аналардың білім беру ұйымының жұмысына қанағаттануын зерттеу әдістемесі»	Саулнама	7-10 сынып ата-аналары	Желтоқсан		Хаттама
16	1. Социометрия 2. Л.Г. Федоренконың саулнамасы Оқушылардың сыныптағы қарым-қатынастарын зерттеу және сыныптағы психологиялық ахуалды зерттеу	ППАМЖ Тест әдістемелер	10 сынып	Желтоқсан		Хаттама
	Е.А.Климов «ДДО» Кәсіби бағдар беру	ППАМЖ	7-11 сыныптар	Желтоқсан		Хаттама
17	1.Филлипс әдістемесі 2. Л.Г. Федоренконың саулнамасы 3. ШТУР Оқушылардың орта буында оқуға дайындығын анықтау	ППАМЖ Тест Әдістемелер	4 сынып	Қаңтар		Анықтама
18	1.«Буллинг» саулнамасы Буллинг туралы түсініктерін анықтау	ППАМЖ Тест Әдістемелер	11 сынып	Қаңтар		Хаттама
19	Г. Айзенк саулнамасы Оқушылардың темперамент түрін анықтау.	ППАМЖ	6-11	Қаңтар		Хаттама
20	Басса-Дарки әдістемесі оқушылардың агрессивтілік деңгейін анықтау	ППАМЖ Тест Әдістемелер	7 сынып	Қаңтар		Хаттама
21	Депрессия шкаласы - балаларға (CES-DC) (6-17) Оқушылардың депрессия шкаласын анықтау	ППАМЖ Тест Әдістемелер	5-11 сынып	Қаңтар		Хаттама
22	«Мектеп суреті» әдістемесі (II срез) Оқушылардың мектепке қарым-қатынасын анықтау	Тест	1 сынып	Ақпан		Хаттама
23	Стресс деңгейін,	Саулнама	9,11 сынып	Ақпан		Хаттама

	оқушылардың стресске жақындығын анықтау				
24	МЭДИС (II срез) 1-сынып оқушыларының мектепке бейімделуін кешенді зерттеу.	Тест	1 сынып	Наурыз	Хаттама
25	«Емтиханға байланысты тест» Емтиханға дайындық деңгейін анықтау	Тест	9,11 сынып	Наурыз	Хаттама
26	А.Керна-Йиерасека әдістемесі Оқушылардың мектепке дайындығын анықтау	Сауалнама	Мектепалды даярлық	Сәуір	Хаттама
	2023-2024 оқу жылына талдау жасау Жаңа оқу жылына арналған жұмыс жоспарын жасау Әдістемелік құжаттарды реттеу және толықтыру			Мамыр	

II. Түзету-дамыту жұмысы

1	Дамуында патологиялық ауытқуы бар балаларды анықтау, құжаттарын ПМПК дайындау	Сауалнама, тестілеу Жеке жұмыс	Мектеп алды даярлық сынып, 1 сынып	Жыл бойы	Мінездеме
2	Сұраныс бойынша жеке дара мазасыздануы, қобалжуы, агрессивтілік, қарым-қатынас қындығы бар оқушылармен жұмыс	Әңгіме, кеңес, әдістемелер жеке жұмыс	1-11 сынып	Жыл бойы	Tіркеу журналы
3	Ерекше педагогикалық назар аударуды қажет ететін балалармен жұмыс Ерекше педагогикалық назар аударуды қажет ететін балалармен жұмыс	Профилактикалық әңгімелер	1-11 сынып	Жыл бойы	Tіркеу журналы
4	Оқушылардың оқу процесіне психологиялық бейімделуі	түзету –дамыту сабактары әңгіме, кеңес	1-ші сынып	Қыркүйек	Хаттама
5	Емтиханға дайындық стратегиясы	Дәріс, кеңес	11 сынып	Қазан	Tіркеу журналы
6	Диагностика нәтижелері бойынша оқушылармен жеке жұмыстар	Әңгіме, кеңес	1-11 сыныптар	Жыл бойы	Tіркеу журналы
7	"Өз эмоцияларын қалай басқару керек" жаттығулар	Тренинг	11 сынып	Қараша	Хаттама
	«кәсеби күйіп қалу» сауалнамасы	Сауалнама	Мектеп үжымы	Қараша	Хаттама
8	Оқушылардың оқу процесіне психологиялық бейімделу жаттығулары	түзету –дамыту сабактары	1 сынып	Желтоқсан	Хаттама
9	«Буллинг: бірге жеңеміз» Психологиялық сағат	Дәріс, тренинг	1-4 сынып	Қантар	Анықтама

	«Мектептегі буллингтің алдын алу» Психологиялық сағат	Дәріс, тренинг	5-8 сынып	Ақпан		Анықтама
10	«Буллинг және оған қарсы тұру» Психологиялық сағат	Дәріс, тренинг	9-11 сынып	Наурыз		Анықтама
11	«Менің хал-ахуалым» жаттығулар	Дәріс, тренинг	11 сынып	Сәуір		Хаттама
12	Аутотренинг және жүйке күйзелісін төмендету жаттығулары	Дәріс, тренинг	11 сынып	Мамыр		Хаттама

III. Профилактика және психологиялық агарту

1						
2	«Қызы тәрбиесі-қоғам тәрбиесі» қызы балалармен жұмыс	Дәріс, әңгімелер	5-11 сынып	Қазан		Хаттама
3	«Елім дейтін ер болса...» Ұл балалармен жұмыс	Дәріс, әңгімелер	5-11 сынып	Қараша		Хаттама
4	Ұстаздар мен ата-аналардың сұраныстары бойынша қатысуышыларға жеке кеңестер.	Әңгіме, жеке кеңестер	1-11 сынып	Жыл бойы		Хаттама
5	«Ерте жүктіліктің алдын алу» қызы балалармен әңгіме	Әңгіме, кеңес	8-11 сынып қыздары	Желтоқсан		Хаттама
6	Диагностика нәтижелері бойынша педагогтар мен ата-аналарға кеңес беру.	Әңгіме, жеке кеңестер	1-11 сынып	Жыл бойы		Хаттама
7	«Құқық бұзушылықтың алдын алу» ұл балалармен жұмыс.	Әңгіме	5-11 сынып	Ақпан		Хаттама
8	Сабактастық жоспары бойынша диагностика нәтижелерімен таныстыру	Жиналыс	4 сынып жетекшілері	Наурыз		Анықтама
9	Ата-аналардан ақпараттық келісім алу	Жиналыс	0-11 сыныптар	Қыркүйек		Форма
10	«Күш көрсетпеңіз, сіз зорлық-зомбылықтан күштіңіз!»	Тренинг сабак	9-11 сынып	Қазан		Хаттама
11	«Суицид вахтёрларын оқыту» Мектеп үжымымен жиналыс	Жиналыс	Мектеп үжымы	Қараша		Хаттама
12	Превенция бағдарламасы бойынша дәріс	Жиналысы	8 сынып ата-аналары	Қараша		Хаттама
13	«Мектептегі зорлық-зомбылықтың алдын алу»	Семинар	Сынып жетекшілер	Қараша		Хаттама
14	Суицид превенциясы бағдарламасы бойынша жасөспірмдерге арналған дәрістер 1.2.3	Дәрістер Презентация	8 сынып	Қараша		Хаттама
15	Буллинг, кибербуллингтен қалай қорғанамыз?	Презентация	5-11 сынып ата-аналар жиналыс	Желтоқсан		Хаттама
16	«Мектептегі зорлық-	Семинар	Пед. үжым	Қаңтар		Хаттама

17	«Зомбылықтың алдын алу» «Күш көрсетпеніз, сіз зорлық-зомбылықтан күштісіз!»	тренинг Тренинг сабак	6-7 сынып	Ақпан		Хаттама
18	«Жасөспірім ортасындағы қатігездікті алдын алу»	Семинар тренинг	Сынып жетекшілер	Наурыз		Хаттама

IV. Консультация беру

1	"1,5 ші сынып оқушыларының бейімделуі"	Кеңес беру	1,5 сынып ата-аналар жиналысы	Қыркүйек		Tіркеу журналы
2	Сұраныстар бойынша білім беру процесіне қатысушылардың жеке консультациялары	Жеке консультациялар, әңгіме, кеңес	1-11 сынып	Жыл бойы		Tіркеу журналы
3	Оқушыларға психологиялық кеңестер	Әңгіме, жеке кеңестер	11 сынып	Жыл бойы		Tіркеу журналы
4	"Қауіпті топ" оқушылармен жұмыс профилактикалық әңгімелер	Бақылау, жеке әңгімелер	1-11 сынып	Жыл бойы		Tіркеу журналы
5	Оқушыларды бақылау мақсатында сабактарға қатысу, оқушылар арасында келіспеушілікті жою, оқушылардың үйлеріне профилактикалық рейд жасау	Бақылау	1-11 сынып	Жыл бойы		Tіркеу журналы

V. Элеуметтік- диспетчерлік бағыты

1	Дамуында патологиялық ауытқуы бар балалардың құжаттарын ПМПК дайындау	Диагностика Тестілеу	0-4 сынып	Жыл бойы		Мінездеме
2	Қауіп-қатер тобына жататын оқушыларды ВОП дәрігерлеріне бағыттау	Диагностика Әңгіме	8-11 сынып	Жыл бойы		Мінездеме

Педагог-психолог

К.С. Бимакашева.
Б.К.Адамкожина

**Ю.А.Гагарин атындағы мектеп – лицейінің психологиялық қызметтің
2023-2024 оқу жылына жылдық қорытынды талдауы**

Мақсаты: оқушылардың психологиялық денсаулығын сақтау, білім беру үйымдарында қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал жасау және білім беру үдерісіне қатысушыларға қолдау көрсету.

Міндеттері:

- әр баланың толық психологиялық және тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін психологиялық ахуал туғызу.
- педагогикалық үрдіске қатынасушылардың арасындағы өзара қарым-қатынас стилін реттеу.
- әлеуметтік және жеке даралық жетістіктерге жол ашу.

Мектептің психологиялық қызметтің жұмысы 2021-2022 оқу жылында **Психологиялық-педагогикалық мониторингтың автоматтандырылған жүйеге (ППМАЖ) қосылғандықтан** 5 бағыттың жұмысы осы жүйеде жүргізіледі. Бағыттар бойынша жылдық жоспарда бекітілген іс-шаралар уақытынды ППМАЖ-де өткізіледі және белгіленеді.

Мектептің психологиялық қызметтің негізгі жұмыс бағыттары:

- Психопрофилактикалық жұмыс
- Психологиялық диагностика
- Дамытушылық-түзетушішілік жұмыс
- Кеңес беру
- Ұйымдастырушылық-дамытушылық қызмет

Психологиялық қызмет екі аудиосым бойынша жұмыс жүргізеді:

- I аудиосым – 1,4,8,9,10,11 сыныптар
- II аудиосым - 2, 3, 5,6,7 сыныптар

Мектептің психологиялық қызметтің құрамы:

№	Психологтың аты-жөні	Білімі	Еңбек өтілі	Санаты	Біліктілік арттыру курстары
1	Бимакашева Карлыгаш Сейтжаппарқызы	жоғары	20 жыл	Педагог-эксперт	2024 ж
2	Адамкожина Бегзат Кайратовна	жоғары	16 жыл	Педагог-модератор	2024 ж

2023-2024 оқу жылында психологиялық қызметтің 5 бағыты бойынша жоспарланған жұмыстар мерзіміне сәйкес өткізілді. Диагностикалық бағыт бойынша мектеп алды даярлық топтан бастап 11-ші сыныпқа дейін мерзіміне байланысты жоспарланған әдістемелер психологиялық-педагогикалық мониторингтің автоматтандырылған жүйеде (ППМАЖ) бекітіліп уақытылы өткізілді.

Жалпы психологиялық-педагогикалық мониторингтің автоматтандырылған жүйе арқылы 13 әдістеме бойынша оқушылар тестілеуге қатысты, сонымен қатар бұл жүйеде қарастырылмаған әдістемелер мысалы: буллинг сауалнамасы, 1-ші сыныпқа арналған ой қабілеттерінің эксперсс диагностикасының әдістемесі (ОҚЭДӘ), «Мектеп суреті» әдістемесі, 10-шы сыныптарға арналған Л.Г.Федоренконың оқушылардың сыныптағы қарым-қатынасын зерттеу сауалнамасы, 1-ші және мектепалды даярлық сынып ата-аналарына арналған сауалнама, 5-11 сынып ата-аналарына арналған «Ата-аналардың білім беру үйімінің жұмысына қанағаттануын зерттеу әдістемесі» қағаз жүзінде жүргізілді.

Диагностикалық бағыт бойынша

1-ші ,5-ші сынып оқушылардың бейімделу деңгейін анықтау барысында бақылау жүргізілді. Әр сыныптың 2 негізгі сабактары бақыланды. Сабакта барлық мұғалімдер интерактивті тақтанды және көрнекіліктерді пайдаланды. Мұғаліммен мен оқушы арасындағы өзара қарым-қатынас дұрыс орнатылған, мұғалім бүкіл сыныптың балаларын назарда ұстайды. Оқушылар мұғалім айтқанын мұқият тындайды. Сыныптардың психологиялық ахуалдары жоғары деңгейде.

1-ші сыныптарда бейімделу бойынша ой қабілеттерінің экспресс диагностикасының әдістемесі (ОҚЭДӘ) жылдың басында және сонында жүргізілді. Әдістеменің I срезіне 83 оқушы қатысты, 18 оқушы деңсаулықтарына байланысты қатысқан жоқ. Әдістеме бойынша алынған нәтиже бойынша: жалпы 4 субтест бойынша ойлау қабілетінің жоғары деңгейі – 8 оқушы (10%) көрсетті, орташа деңгейді 25 оқушы (30%) және төмен деңгейді – 50 оқушы (60%) көрсетті.

Осы әдістеменің II срезі бойынша 92 оқушы қатысты. Жалпы 4 субтест бойынша ойлау қабілетінің жоғары деңгейі – 8 оқушы (9%) көрсетті, орташа деңгейді 24 оқушы (26%) және төмен деңгейді – 61 оқушы (66%) көрсетті.

№	Мазмұны	Жоғары	Орташа	Төмен
1	I срез	8 (10%)	25 (30%)	50 (60%)
2	II срез	8 (9%)	24 (26%)	61 (66%)

Жалпы әдістеменің II срезі бойынша интеллектуалдық даму деңгейінің төмен көрсеткішін көрсеткен оқушыларының ата-аналарымен консультация өткізіліп, 8 оқушының ата-анасына облыстық психологиялық-педагогикалық-медициналық консультациядан өтүге кеңес берілді.

2-11 сыныптар арасында оку мотивациясының деңгейін бағалау сауалнамасы психологиялық-педагогикалық мониторингтің автоматтандырылған жүйеде жүргізілді.

№	Сыныптар	Қатысқан оқушы саны	Мотивацияның жоғары деңгейі	Мотивацияның орташа деңгейі	Мотивацияның төмен деңгейі
1	2 сыныптар	102	64	33	5
2	3 сыныптар	18	14	3	1
3	4 сыныптар	86	51	22	13
4	5 сыныптар	117	10	84	23
5	6 сыныптар	108	7	85	16
6	7 сыныптар	91	7	67	17
7	8 сыныптар	125	12	102	11
8	9 сыныптар	88	10	72	6
9	10 сыныптар	68	9	51	8
10	11 сыныптар	49	9	37	3
	Жалпы	852	193	556	103

Қорытынды: оқуға мотивациясының төмен деңгейін көрсеткен оқушылармен профилактикалық жеке әңгімелер арқылы себептер анықталды.

Филипстің мектепке үрейлену деңгейін саралау әдістемесі бойынша 4-ші және 5-ші сыныптар қатысты.

№	Сыныптар	Катысқан оқушы саны	Жоғары алаңдаушылық	Оргашадан жоғары	Төмен алаңдаушылық
1	4 сыныптар	81	-	26	55
2	5 сыныптар	117	2	17	98
	Жалпы	198	2	43	153

Қорытынды: әдістеменің нәтижесі бойынша жоғары алаңдаушылық көрсеткен 2 оқушымен профилактикалық жеке әңгімелер жүргізіліп сыннып жетекшілерге ұсыныстар берілді.

5-6-7 жә 10-шы сыннып оқушылар арасында оқушылардың сыныптағы қарым-қатынасын зерттеу мақсатында «Бастауыш буын социометриясы», «Орта буын социометриясы» және «Жоғары буын социометриясы» өткізілді.

№	Сыныптар	Катысқан оқушы саны	Көсбасшы	Танымал	Қабылданған	Оқшауланған	Бейтарап	Қабылданбаған
1	4 сыныптар	87	28	2	46	-	4	7
2	5 сыныптар	116	37	6	62	2	3	6
3	6 сыныптар	108	37	1	58	5	2	5
4	7 сыныптар	89	40	6	32	2	2	7
5	10 сыннып	38	12	1	22	-	1	2
	Жалпы	438	154	16	220	9	12	27

Қорытынды: «қабылданбаған» баланы сынныпқа бейімделу бойынша сыннып жетекшілерге ұсыныстар берілді.

7-11 сыныптар арасында оқушылардың агрессивтілік деңгейін анықтау барысында ПЛМАЖ арқылы Басса-Дарки әдістемесі жүргізілді.

№	Сыныптар	Катысқан оқушы саны	Агрессия индексі	Дұшпандылық индексі
1	7 сыныптар	81	Әлсіз көрінім – 5 Бірқалыпты көрінім -29 Айқын көрінім - 44	Әлсіз көрінім – 15 Бірқалыпты көрінім -44 Айқын көрінім - 22
2	8 сыныптар	121	Әлсіз көрінім – 9 Бірқалыпты көрінім -55 Айқын көрінім - 57	Әлсіз көрінім – 9 Бірқалыпты көрінім -55 Айқын көрінім - 57

3	9 сыныптар	87	Әлсіз көрінім – 10 Бірқалыпты көрінім -34 Айқын көрінім - 36	Әлсіз көрінім – 18 Бірқалыпты көрінім -53 Айқын көрінім - 16
4	10 сыныптар	68	Әлсіз көрінім – 5 Бірқалыпты көрінім -24 Айқын көрінім - 36	Әлсіз көрінім – 22 Бірқалыпты көрінім -40 Айқын көрінім - 6
5	11 сыныптар	53	Әлсіз көрінім – 2 Бірқалыпты көрінім -29 Айқын көрінім - 18	Әлсіз көрінім – 18 Бірқалыпты көрінім -25 Айқын көрінім - 10
	Жалпы	410	Әлсіз көрінім – 31 Бірқалыпты көрінім - 171 Айқын көрінім - 191	Әлсіз көрінім – 82 Бірқалыпты көрінім - 217 Айқын көрінім - 111

Қорытынды: 7-11 сынып оқушылар арасында агрессия индексі мен дүшпандылық индексінің айқын көрінімін көрсеткен оқушылар бақылауға алынып, жеке профилактикалық әңгімелер өткізілді.

Оқушылардың темперамент типін анықтау мақсатында психологиялық-педагогикалық мониторингтің автоматтандырылған жүйе арқылы Г. Айзенк саулнамасы өткізілді.

№	Сыныптар	Қатысқан оқушы саны	холерик	сангвиник	флегматик	меланхолик
1	6 сыныптар	99	70	23	1	5
2	8 сыныптар	126	80	32	4	10
3	9 сыныптар	90	61	21	2	6
4	10 сыныптар	68	47	16	-	5
5	11 сыныптар	44	37	3	1	3
	Жалпы	427	295	95	8	29

Қорытынды: Г.Айзенк саулнамасының нәтиже бойынша әр оқушыға темперамент типі туралы түсіндірме жұмыстары жүргізілді, сонымен қатар, «меланхолик» типінә жататын оқушылар бақылауға алынды.

5-11 сыныптар арасында депрессия шкаласын анықтау мақсатында психологиялық-педагогикалық мониторингтің автоматтандырылған жүйеде «Депрессия шкаласы балаларға (CES-DC) (6-17)» саулнамасы өткізілді.

№	Сыныптар	Қатысқан оқушы саны	Ауыр депрессия	Бірқалыпты депрессия	Женіл депрессия	Депрессияны сезінбейді
1	5 сыныптар	103	19	25	21	38
2	6 сыныптар	107	25	28	31	23
3	7 сыныптар	89	23	31	16	19
4	8 сыныптар	126	27	32	29	38
5	9 сыныптар	85	16	21	22	26
6	10 сыныптар	68	16	17	17	18
7	11 сыныптар	54	12	21	12	9
	Жалпы	632	138	175	148	171

Жоспар бойынша 5 - 11-ші сынып оқушылар арасында «Мектепте Буллингтің алдын алу» бойынша сауалнама алынды.

№	Сұрақтар	Жауаптар	Саны
1	Сіз «Буллингтің» не екенін білесіз бе?	Иә	317
		Жоқ	13
2	Сіз бір адамның басқаға мазақ болғанын кездестірдіңіз бе?	Иә, тап болдым	168
		Кездестірмедім	157
		Басқа	4
3	Егер кездестірген болсаныз, онда қандай түрде:	а) кемсіту	84
		б) қорлау (ауызша агрессия)	46
		в) физикалық зорлық-зомбылық	1
		г) қорлауды телефонға тусіру	14
		д) кибербуллинг (қауіптер, қорлау және интернетте кемсіту)	19
		е) басқа	11
4	Сіз өзіңіз айдан салудың қатысушысы болдыңыз ба?	а) иә, бақылаушы ретінде	40
		б) иә, курбаны ретінде	14
		в) иә, агрессор ретінде (қорлаудың бастамашысы кім);	3
		г) жоқ (болған емес)	273
5	Айдан салу жиі қайда болады?	а) мектепте	103
		б) аулада, көшеде	83
		в) әлеуметтік желілерде;	54
		г) басқа яғни жоқ	22
		барлығы	7
6	Сіздің көзқарасыңыз бойынша, айдан салуга (буллингке) кім жиі үшіншіді?	а) әлсіз және жауап қайтара алмайтын адам;	204
		б) басқалардан айырмашылығы бар адам (сыртқы, физикалық)	44
		в) өз пікірі бар адам;	34
		г) басқа	8
7	Сіз педагогтер тараپынан мектеп оқушыларына қысым көрсеткен жағдайымен кездестініз бе?	а) иә, жиі	41
		б) иә, бірақ сирек	67
		в) жоқ, кездестірген жоқпын);	180
8	Ересек адамдар айдан салудан қысым көрген балаларға жеткілікті көмек көрсетпейді деп ойлайсыз ба?	а) иә	78
		б) жоқ	36
		в) бұл туралы ойланбадым;	60
9	Сіз қалай ойлайсыз, білім беру үйіндегі қысымды болдырмау мүмкін бе?	а) иә, егер уақытында ересектер байқаса	122
		б) иә, егер жәбірленуші өзінің мінез-кулқын өзгертсе	63
		в) жоқ ол белгісіз;	74
		г) басқа	12
10	Сіздің ойынызша, білім беру үйіндегі буллингтің жолын кесуге кім қабілетті?	а) әкімшілік;	71
		б) педагогикалық ұжым;	112
		в) ата-аналар	39
		г) оқушылар;	52
		д) басқа	10

Корытынды: саулнаманың нәтижесі бойынша мектепте, әлеуметтік желіде және де оқушылардың жауаптары бойынша анықталған буллинг себептері уақытында анықталды. Сонымен қатар, оқушылармен буллинг тақырыбына байланысты түсіндірме жұмыстары жүргізілді.

4-ші және 10-шы сыныптар арасында сыныптағы қарым-қатынастарын зерттеу және сыныптағы психологиялық ахуалды зерттеу мақсатында Л.Г. Федоренконың саулнамасы алынды.

№	Сыныптар	Қатысқан оқушы саны	6-12 үпай	13-18 үпай	19-30 үпай
1	4 сыныптар	82	70 (85 %)	10 (12 %)	2 (2 %)
2	10сыныптар	62	32 (52 %)	21 (34 %)	9 (14 %)
	Жалпы	144	102 (71%)	31 (21 %)	11(8%)

Корытынды: 6-12 үпай –102 (71%) оқушы сыныптағы психологиялық ахуалды жоғары бағалайды. Ол бірге оқитын адамдарды жақсы көреді.

13-18 үпай – 31 (21 %) оқушы сыныптың психологиялық климатына немікүрайлы қарайды, ол үшін қарым-қатынас маңызды болып табылады.

19-30 үпай – 11(8%) оқушы сыныптағы психологиялық ахуалды өте нашар деп бағалайды.

Саулнаманың нәтижесі бойынша 8 % оқушы сыныптағы психологиялық ахуалды нашар деп бағалаған, бұл оқушылармен және сынып жетекшілермен жеке әнгімелер өткізілді, сонымен қатар сыныптар бақыланды.

Мектепалды даярлық сыныптарында мектеп дайындықтарын анықтау мақсатында А.Керна- Йиерасектың әдістемесі өткізілді. Әдістемеге 61 оқушы қатысты. Тестілеудің нәтижесі бойынша 22 оқушы (36%)- мектепке дайындықтың жоғары деңгейін көрсетті, 29 оқушы (47%) – орташа деңгей, 6 оқушы (10%) – орташадан төмен және 4 оқушы (6,5) төмен деңгей көрсетті.

Психологиялық-педагогикалық агарту

Жылдық жоспар бойынша қыркүйек айынан бастап 1-11 сынып ата-аналары психологиялық қызметтің жылдық жұмыс жоспары және № 377 бұйрықтың мектептегі психологиялық қызметтің ережелері таныстырылып, психологиялық сүйемелдеуге ата-аналардан келісім жиналды.

Жыл бойы ата-аналармен балалардың жас ерекшеліктеріне сай, буллинг тақырыбына түсіндірме жұмыстар өткізілді, сонымен қатар окушылармен жүргізілген диагностикалық жұмыстардың нәтижелері таныстырылып, әр ата-анамен баласының нәтижесі бойынша жеке әңгіме жүргізілді. Ата-аналардың өзара қарым – қатынастарына тренингтік жұмыстар жүргізілді.

«Оқушылар арасындағы зорлық-зомбылықтың мәселесі бойынша ата-аналарға арналған сауалнама» тақырыбында 8-ші, 9- шы сынып ата-аналарының арасында сауалнама өткізілді. Сауалнамаға 70 ата-ана қатысты.

Мақсаты: ата-аналар арасында мектепте зорлық-зомбылықтың мәселесі бойынша ойларын анықтау. Сауалнаманың нәтижесі бойынша:

- 25 ата-ана мектепте зорлық-зомбылықтың мәселесі бар деп жауап берді, 44 ата-ана – жоқ деп жауап берді және 3 ата-ана – білмеймін деп жауап қайтарды.

- 57 ата-ана балалары ешқандай зорлық-зомбылықтың түрлерімен кездеспегенін айтты, 2 ата-ана – дәрекі сөйлеу, мазақтау және 2 ата-ана – буллинг деп жауап берді.

- 36 ата-ана отбастарында зорлық-зомбылықтың мәселесі талқыланады деп жауап берді, 26 ата-ана – жоқ талқыланбайды деді және 1-ата-ана – кейде деп жауап берді.

- окушылар арасында зорлық-зомбылықтың әртүрлі түрлерінің пайда болуын негізгі себептері ретінде ата-аналар өзара келіспеушілік, балаға ата-ананың қарамауы, ғаламтор, баланың ортасы, жоқшылық, отбасындағы тәрбие, жетіспеушілік, тәрбиенің жоқтығы деген сауаландарды жазды.

- мектептегі зорлық-зомбылықтың жену мәселелерін шешудің қандай жолдарын ұсынасыз деген сұраққа 10 ата-ана сыныпта зорлық-зомбылық мәселелерін талқылау деп жауап берді, 22 ата-ана – мектептегі тәртіпті күшетту, 12 ата-ана – бақылау мен кадағалауды жақсарту және 16 ата-ана бірнеше сауалды таңдады.

Қараша айында мектептің жас мамандарымен және мектеп қызметкерлерімен өз – өзіне қол жұмсаудың алдын алу бойынша «Вахтерларды оқыту» жұмысы жүргізілді.

Биылғы оку жылында 1-11 окушылар арасында психологиялық сағаттар ұйымдастырылды. Әр сыныппен жас ерекшеліктеріне сай достыққа, буллингті алдын алуға, жыныстық қолсұғылмаушылық, мамандық тандауға, қауіпсіздікке, танымдық қабілеттерді дамытуға тақырыптар таңдалып тренинг элементтерімен сабактар жүргізілді, сонымен қатар диагностикалық жұмыстар өткізілді.

Түзету-дамыту бағыты

Оқу жылдық барысында окушыларды бақылау мен тестілеудің нәтижесінде мектепке бейімделуінде, тілдерінде кемістігі бар және жалпы сабактағы үлгермеушілігіне байланысты 13 окушымен қосымша жеке түзету жұмыстары жүргізілді: олар танымдық процесстерін зерттеу «Не жетпейді?», «Қисынсыздарды тап», «Не артық?», «Кактус», «Отбасы суреті», тұлғаны зерттеу «Дом-Дерево-Человек» әдістемесі, сонымен қатар оқуға мотивацияның деңгейін анықтау сауалнамалар мен әдістемелердің қорытындысы бойынша ата-аналардың келісімімен биыл 8 оқушының құжаттары ПМПК комиссиясына жолданды.

Ата-аналардың сұраныстары балаларыңың жеке дара мазасыздануы, қобалжу, агрессивтілік, сабакқа деген қызығушылығының төмендеуі, қарым-қатынастарында қыындығы бар 10 оқушымен себептерін анықтау мақсатында жеке профилактикалық әнгімелер мен түзету жұмыстары өткізілді.

Профилактикалық кеңестер бағыты.

Оқу жылдың басынан бастап жеке оқушылармен, ата-аналармен және жалпы сыныптармен жүргізілген профилактикалық әнгімелер бойынша: 16 ата-ана шақырылып балаларының тәртібі, жалпы эмоционалдық жағдайына байланысты профилактикалық әнгімелер және кеңестер берілді, 150 оқушымен – әр түрлі жағдайға байланысты жеке әнгімелер жүргізілді және 15 сыныппен жалпы профилактикалық әнгімелер жүргізілді.